

УДК 657.6:657.372.12

Т. О. Меліхова,
 д. е. н., доцент, завідувач кафедри обліку, аналізу, оподаткування та аудиту,
 Інженерний інститут Запорізького національного університету
 ORCID iD: 0000-0002-9934-8722

DOI: 10.32702/2306-6792.2019.9.17

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПРОВЕДЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ РОЗРАХУНКІВ З ПОКУПЦЯМИ ТА ЗАМОВНИКАМИ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

T. Melikhova,
 Doctor of Economic Sciences, Associate Professor, Head of the Department of Accounting, Analysis, Taxation and Audit,
 Engineering Institute Zaporizhzhya National University

METHODICAL PRINCIPLES OF SETTLEMENTS INTERNAL CONTROL WITH BUYERS AND CUSTOMERS FOR INCREASING THE EFFICIENCY OF FINANCIAL AND ECONOMIC ACTIVITY OF THE ENTERPRISE

Нині важливим елементом у діяльності будь-якого підприємства є здійснення контролю дебіторської заборгованості при розрахунках з покупцями та замовниками.

Метою контролю розрахунків з покупцями та замовниками є встановлення законності, достовірності і доцільності здійснення розрахунків з покупцями та замовниками підприємства і правильності їх відображення в обліку.

Завдання проведення контролю розрахунків з покупцями та замовниками: перевірка правильності визначення дебіторської заборгованості на початок періоду, звірка дебіторської заборгованості, перевірка правильності оформлення первинних документів з розрахунків з покупцями та замовниками, перевірка правильності оформлення довіреностей при розрахунках з покупцями та замовниками, перевірка залику заборгованості, а саме відповідність сум авансів отриманих сумам відвантаженої готової продукції покупцям, перевірка сум відвантаженої готової продукції покупцям сумам отриманої оплати, перевірка правильності класифікації дебіторської заборгованості, перевірка правильності виникнення та погашення дебіторської заборгованості, перевірка правильності нарахування та списання резерву сумнівних боргів, перевірка правильності кореспонденції рахунків з розрахунків з покупцями та замовниками, перевірка правильності визначення залишку дебіторської заборгованості на кінець періоду.

Запропонована методика контролю розрахунків з покупцями та замовниками для підвищення фінансової безпеки, яка на відміну від існуючих включає: анкету, загальний план контролю, програму контролю, робочі документи перевіряючого. Запропонована методика проведення перевірки надасть змогу перевіряючому охопити всі аспекти обліку розрахунків з покупцями та замовниками на підприємстві, дослідити правильність, своєчасність, законність відображення в обліку розрахунків з покупцями та замовниками, вчасно виявити порушення, провести якісний контроль та підвищити фінансову безпеку підприємства.

Currently, an important element in the activities of any enterprise is the control of accounts receivable when calculating with buyers and customers.

The purpose of controlling settlements with buyers and customers is to establish the legality, authenticity and expediency of making settlements with buyers and customers of the company and the correctness of their reflection in the account.

The task of controlling settlements with customers and clients: checking the correctness of the definition of receivables at the beginning of the period, reconciliation of receivables, checking the correctness of the execution of primary documents on settlements with buyers and customers, checking the correctness of the execution of power of attorney in calculations with buyers and customers, checking offsetting debt, and It is the correspondence of the amount of advances received by the shipments of finished goods to buyers, checking the amount shipped ready checking the correctness of the occurrence and repayment of receivables, checking the correctness of charging and debiting the reserve of doubtful

debts, checking the correctness of the correspondence of accounts with settlements with buyers and customers, checking the correctness of determining the balance of accounts receivable at the end of the period.

The proposed method of checking settlements with buyers and customers for increasing financial security, which, in contrast to the existing, includes: a questionnaire, a general plan of control, a control program, working documents of the controller.

The proposed verification methodology will enable the inspector to cover all aspects of accounting for settlements with customers and clients at the enterprise, to investigate the correctness, timeliness, legality of the settlement in accounts of buyers and customers, to detect violations in a timely manner, to conduct qualitative control and to increase financial safety of the enterprise.

Ключові слова: внутрішній аудит, розрахунки з покупцями та замовниками, анкета, план, програма, робочі документи, ефективність.

Key words: internal audit, settlements with buyers and customers, questionnaire, plan, program, working documents, efficiency.

АКТУАЛЬНІСТЬ ТЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Нині важливим елементом у діяльності будь-якого підприємства є здійснення контролю дебіторської заборгованості при розрахунках з покупцями та замовниками. При проведенні внутрішнього контролю необхідно приділити особливу увагу аналізу виникнення та термінів погашення дебіторської заборгованості, дієвому контролю за сумнівною та безнадійною заборгованістю, створенню резерву сумнівних боргів. Це допоможе у разі виникнення необхідності, вчасно у визначені законом строки звернутися до суду за захистом своїм прав та законних інтересів.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Керівники багатьох великих та середніх підприємств прийшли до висновку, що чим якісніше організовано внутрішній контроль, тим ефективніші результати роботи цих підприємств. Але, на жаль, основна проблема полягає у відсутності комплексної методики для проведення перевірки.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Проблемними питаннями внутрішнього контролю розрахунків з покупцями та замовниками займалися такі вітчизняні та зарубіжні вчені: Бескоста Г.М., Бугинець Ф.Ф., Кулаковська Л.П., Макаренко А.П., Меліхова Т.О., Піча Ю.В., Подмешальська Ю.В., Салига С.Я., Сахарцева І.І., Усач Б.Ф. та інші. Автори розглядають дане питання з різних точок зору та акцентують увагу на різних аспектах проведення

контролю дебіторської заборгованості. Проте саме питання побудови дієвої методики внутрішнього контролю розрахунків з покупцями та замовниками авторами розкрито недостатньо і потребує подальшого дослідження.

МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ

Метою роботи є удосконалення методики внутрішнього контролю розрахунків з покупцями та замовниками для підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства.

Таблиця 1. Анкета перевірки розрахунків з покупцями та замовниками

№	Зміст питання	Варіанти відповіді			
		Інформація відсутня	Так	Ні	Примітки
1	Чи проводиться аналіз дебіторської заборгованості?				
2	Чи здійснюється перевірка дебіторської заборгованості?				
3	Чи здійснюється класифікація дебіторської заборгованості?				
4	Чи розраховується резерв сумнівних боргів?				
5	Чи здійснюється інвентаризація дебіторської заборгованості?				
6	Яка періодичність проведення інвентаризації розрахунків з покупцями та замовниками:				
	- раз на рік				
	- двічі на рік				
	- не проводиться?				
7	Як ведеться облік розрахунків з покупцями та замовниками:				
	- вручну				
	- автоматизовано				
	- комбіновано?				
8	Хто приймає рішення про відпуск у виробництво та випуск готової продукції:				
	- керівник				
	- головний бухгалтер				
	- начальник виробництва				

Таблиця 2. Загальний план проведення контролю розрахунків з покупцями та замовниками

Етап перевірки	Процедури перевірки	Методи перевірки	Період проведення	Виконавці
Підготовчий	Знайомство з бізнесом клієнта, планування проведення контролю розрахунків з покупцями та замовниками			
Основний	Перевірка правильності визначення дебіторської заборгованості на початок періоду. Звірка дебіторської заборгованості. Перевірка правильності оформлення первинних документів при розрахунках з покупцями та замовниками. Перевірка правильності оформлення довіреності при розрахунках з покупцями та замовниками. Перевірка заліку заборгованості - відповідність сум авансів отриманих сумам відвантаженої готової продукції покупцям. Перевірка сум відвантаженої готової продукції покупцям сумам отриманої оплати перевірка правильності класифікації дебіторської заборгованості. Перевірка правильності класифікації дебіторської заборгованості. Перевірка правильності виникнення та погашення дебіторської заборгованості. Перевірка правильності нарахування та списання резерву сумнівних боргів. Перевірка правильності кореспонденції рахунків при розрахунках з покупцями та замовниками. Перевірка правильності визначення залишку дебіторської заборгованості на кінець періоду	Суцільна, суцільна, вибіркова, вибіркова, вибіркова, вибіркова, вибіркова, вибіркова, вибіркова, вибіркова, вибіркова, вибіркова, вибіркова, вибіркова, суцільна		
Завершальний	Складання звіту за результатами перевірки			

**ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ
(РЕЗУЛЬТАТИ РОБОТИ)**

При проведенні перевірки спочатку встановлюється перелік дебіторів з визначенням критично допустимої величини їх заборгованості підприємству, що дає змогу сформувати загальну суму дебіторської заборгованості, яка має значний вплив на платоспроможність підприємства та розрахувати резерв сумнівних боргів. Своєчасний контроль за сумами дебіторської заборгованості надасть змогу застосовувати заходи до її погашення та своєчасної подачі позов до суду щодо стягнення сумнівної заборгованості. Одним із заходів попередження несплати дебіторської заборгованості є нагадування покупцям про необхідність її сплати, нарахування фінансових санкцій за невчасну оплату, а це можливо тільки за допомогою аналізу втрат, пов'язаних з затримкою надходження грошових коштів.

При укладанні договорів та відвантаженні готової продукції покупцям потрібно здійснювати обов'язкову внутрішню перевірку документів та відомостей про покупця, щоб уникнути шахрайських дій покупця. При укладанні договорів можливо застосування особливих умов розрахунків з покупцями та замовниками. Важливе місце повинне займати надання покупцям певних преференцій при збільшенні кількості замовлень постійним покупцям, а також при 100% попередній оплаті замовлення.

Метою контролю розрахунків з покупцями та замовниками є встановлення законності, достовірності і доцільності здійснення розра-

хунків з покупцями та замовниками підприємства і правильності їх відображення в обліку.

Завданнями проведення контролю розрахунків з покупцями та замовниками є: перевірка правильності визначення дебіторської заборгованості на початок періоду, звірка дебіторської заборгованості, перевірка правильності оформлення первинних документів з покупцями та замовниками, перевірка правильності оформлення довіреностей при розрахунках з покупцями та замовниками, перевірка заліку заборгованості, а саме відповідність сум авансів отриманих сумам відвантаженої готової продукції покупцям, перевірка сум відвантаженої готової продукції покупцям сумам отриманої оплати, перевірка правильності класифікації дебіторської заборгованості, перевірка правильності виникнення та погашення дебіторської заборгованості, перевірка правильності нарахування та списання резерву сумнівних боргів, перевірка правильності кореспонденції рахунків, перевірка правильності визначення залишку дебіторської заборгованості на кінець періоду.

Анкету перевірки розрахунків з покупцями та замовниками наведено в таблиці 1.

Одержавши в процесі попереднього планування дані про підприємство, перевіряючий приступає до розробки загального плану контролю розрахунків з покупцями та замовниками (табл. 2). План контролю є документом організаційно-методологічного характеру та складається з переліку робіт і строків їх виконання із зазначенням джерел інформації. Кон-

Таблиця 3. Програма контролю розрахунків з покупцями та замовниками

№	Мета контролю	Перелік процедур	Докази перевірки	Код робочого документа	Період проведення	Виконавець	Примітки
1	Впевнитись у правильності визначення залишку дебіторської заборгованості на початок періоду	Перевірити правильність визначення залишку дебіторської заборгованості на початок періоду	Баланс, Головна книга	ДЗ-1			
2	Впевнитись у правильності визначення дебіторської заборгованості	Провести звірку дебіторської заборгованості	Акт звірки	ДЗ-2			
3	Впевнитись у правильності оформлення первинних документів при розрахунках з покупцями та замовниками	Перевірити правильність оформлення первинних документів при розрахунках з покупцями та замовниками	Договір, рахунок, накладні, податкові накладні, товарно-транспортні накладні, акт приймання матеріалів, платіжне доручення	ДЗ-3			
4	Впевнитись у правильності оформлення довіреності при розрахунках з покупцями та замовниками	Перевірка правильності оформлення довіреності при розрахунках з покупцями та замовниками	Довіреність, Журнал реєстрації довіреностей	ДЗ-4			
5	Впевнитись у правильності класифікації дебіторської заборгованості	Перевірити правильність класифікації дебіторської заборгованості	Рахунки обліку	ДЗ-5			
6	Впевнитись у правильності виникнення та погашення дебіторської заборгованості	Перевірити правильність виникнення та погашення дебіторської заборгованості	Договір, рахунок, накладні, податкові накладні, товарно-транспортні накладні, акт приймання матеріалів, платіжне доручення	ДЗ-6, ДЗ-7, ДЗ-8			
7	Впевнитись у правильності розрахунку резерву сумнівних боргів	Перевірити правильність нарахування та списання резерву сумнівних боргів	Довідка бухгалтерії, Відомість нарахування резерву сумнівних боргів	ДЗ-9			
8	Впевнитись у правильності кореспонденції рахунків при розрахунках з покупцями та замовниками	Перевірити правильність кореспонденції рахунків при розрахунках з покупцями та замовниками	Журнал 3, Головна книга	ДЗ-10			
9	Впевнитись у правильності визначення залишку дебіторської заборгованості на кінець періоду	Перевірити правильність визначення залишку дебіторської заборгованості на кінець періоду	Баланс, Головна книга	ДЗ-11			

Таблиця 4. Робочий документ перевіряючого ДЗ-1 – перевірка правильності визначення дебіторської заборгованості на початок періоду

Рахунок, рядок Балансу	Журнал, грн	Головна книга, грн	Баланс, грн	Відхилення	
				Головної книги від журналу, грн	Балансу від Головної книги, грн
Рах. 36-38, ряд. 1125					

Таблиця 5. Робочий документ перевіряючого ДЗ-2 – Звірка дебіторської заборгованості

Назва дебітора	За даними підприємства, грн	За даними контролю, грн	Відхилення, грн	Причина відхилення
----------------	-----------------------------	-------------------------	-----------------	--------------------

Таблиця 6. Робочий документ перевіряючого ДЗ-3 – перевірка правильності оформлення первинних документів при розрахунках з покупцями та замовниками

Накладна, товарно-транспортна накладна						примітки
№	Дата	Сума, грн	ПДВ, грн	підпис	печатка	

Таблиця 7. Робочий документ перевіряючого ДЗ-4 – перевірка правильності оформлення довіреності при розрахунках з покупцями та замовниками

ПІБ матеріально-відповідальної особи	Довіреність		Журнал реєстрації довіреностей		Відхилення, грн	
	Дата видачі	Дата отримання	Дата видачі	Дата отримання	Дата видачі	Дата отримання

троль розрахунків з покупцями та замовниками нами рекомендується проводити в кілька етапів.

Програму контролю розрахунків з покупцями та замовниками наведено в таблиці 3. У програмі контролю розрахунків з покупцями

Таблиця 8. Робочий документ перевіряючого ДЗ-5 — перевірка правильності класифікації дебіторської заборгованості

Вид дебіторської заборгованості	За даними підприємства, грн	За даними контролю, грн	Відхилення, грн
Розрахунки за виданими авансами			
Розрахунки з підзвітними особами			
Розрахунки за нарахованими доходами			
Розрахунки за претензіями			
Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків			
Розрахунки за позиками членам кредитних спілок			
Розрахунки з іншими дебіторами			
Розрахунки з державними цільовими фондами			
Розрахунки за операціями з деривативами			

Таблиця 9. Робочий документ перевіряючого ДЗ-6 — перевірка залику заборгованості — відповідності сум авансів отриманих сумам відвантаженої готової продукції покупцям

ПІБ дебітора	За даними підприємства, грн		За даними контролю, грн		Відхилення, грн	
	Отримано аванс (рах 681)	Відвантажено ГП (рах 36)	Отримано аванс (рах 681)	Відвантажено ГП (рах 36)	Отримано аванс (рах 681)	Відвантажено ГП (рах 36)

Таблиця 10. Робочий документ перевіряючого ДЗ-7 — перевірка сум відвантаженої готової продукції покупцям сумам отриманої від них оплати

ПІБ дебітора	За даними підприємства, грн		За даними контролю, грн		Відхилення, грн	
	Відванта-жено ГП (рах 36)	Отримано оплати від покупців (рах 31)	Відванта-жено ГП (рах 36)	Отримано оплати від покупців (рах 31)	Відванта-жено ГП (рах 36)	Отримано оплати від покупців (рах 31)

Таблиця 11. Робочий документ перевіряючого ДЗ-8 — перевірка правильності виникнення та погашення дебіторської заборгованості

Показники	За даними підприємства, грн			За даними контролю, грн			Відхилення, грн		
	Поточна	Сумнівна	Безнадійна	Поточна	Сумнівна	Безнадійна	Поточна	Сумнівна	Безнадійна
Виникнення									
Погашення									
Затримка									

Таблиця 12. Робочий документ перевіряючого ДЗ-9 — перевірка правильності нарахування та списання резерву сумнівних боргів

Показник	За даними підприємства, грн			За даними контролю, грн			Відхилення, грн		
	Заборго-ваність	Нараховано резерв	Списано резерв	Заборго-ваність	Нараховано резерв	Списано резерв	Заборго-ваність	Нараховано резерв	Списано резерв
Сумнівна									
Безнадійна									

Таблиця 13. Робочий документ перевіряючого ДЗ-10 — перевірка правильності кореспонденції рахунків при розрахунках з покупцями та замовниками

Зміст операції	За даними підприємства			За даними контролю			Відхилення та запропоноване виправлення		
	Дт	Кт	Сума, грн	Дт	Кт	Сума, грн	Дт	Кт	Сума, грн

Таблиця 14. Робочий документ перевіряючого ДЗ-11 — перевірка правильності визначення залишку дебіторської заборгованості на кінець періоду

Рахунок, рядок у Балансі	Головна книга, грн	Баланс на кінець попереднього періоду, грн	Баланс на початок звітнього періоду, грн	Відхилення, грн	
				Балансу на початок звітнього періоду від Головної книги	Балансу на початок звітнього періоду від балансу на кінець попереднього періоду, грн
Рах. 36-38, ряд. 1125					

та замовниками відображено основні процедури для вирішення основних завдань перевірки.

Для вирішення поставлених завдань контролю розрахунків з покупцями та замовника-

ми пропонуємо робочі документи перевіряючого (табл. 4—14), які на нашу думку стануть обґрунтованими доказами якісного проведення контролю розрахунків з покупцями та замовниками.

ВИСНОВКИ

Запропонована методика контролю розрахунків з покупцями та замовниками, яка на відміну від існуючих включає: анкету, загальний план контролю, програму контролю, робочі документи перевіряючого. Запропонована методика проведення перевірки надасть змогу перевіряючому охопити всі аспекти обліку розрахунків з покупцями та замовниками на підприємстві, дослідити правильність, своєчасність, законність відображення в обліку розрахунків з покупцями та замовниками, вчасно виявити порушення, провести якісний контроль та підвищити ефективність фінансово-господарської діяльності підприємства.

Література:

1. Макаренко А.П. Аудит: навч.-метод. посібник / А. П. Макаренко, Т.О. Меліхова, Г.М. Бескоста. — Запоріжжя: ЗДІА, 2016. — 184 с.
2. Макаренко А.П. Організація і методика аудиту: навч.-метод. посібник / А.П. Макаренко, Т.О. Меліхова, Г.М. Бескоста. — Запоріжжя: ЗДІА, 2015. — 190 с.
3. Макаренко А.П. Теоретико-методичні основи та практичні підходи до вдосконалення аудиту лізингових операцій / А.П. Макаренко, Т.О. Меліхова // Економічний вісник Запорізької державної. — 2016. — № 6. — С. 164—171.
4. Макаренко А.П. Бухгалтерський облік: навч.-метод. посібник / А.П. Макаренко, Т.О. Меліхова, Ю.В. Подмешальська, Н.С. Чакалова. — Запоріжжя: ЗДІА, 2018. — 602 с.
5. Макаренко А.П. Інформаційна база заповнення спрощеної звітності — інструмент управління та фінансової безпеки / А.П. Макаренко, Т.О. Меліхова, Н.С. Чакалова // Часопис економічних реформ. — 2014. — № 1. — С. 26—32.
6. Макаренко А.П. Удосконалення облікових реєстрів з метою своєчасного управління підприємством та контролю за його фінансовою безпекою / А.П. Макаренко, Т.О. Меліхова, Н.С. Чакалова // Економічний вісник університету. — 2014. — Вип. 22 (1). — С. 85—95.
7. Макаренко А.П. Удосконалення аудиту короткострокової дебіторської заборгованості / А.П. Макаренко, Д.В. Ахмедова // Агросвіт, 2018. — № 2. — С. 45—51.
8. Макаренко А.П. Державний фінансовий контроль: навч. посібник для вчз: [гриф ЗДІА] / А.П. Макаренко, І. Я. Максименко, Т.О. Меліхова, О.П. Зоря. — Запоріжжя: ЗДІА, 2017. — 280 с.
9. Макаренко А.П. Соціальне страхування: сутність, значення та обліковий аспект: навч.

посібник: [гриф ЗДІА] / А.П. Макаренко, О.П. Зоря, Т.О. Меліхова, І.Я. Максименко. — Запоріжжя: ЗДІА, 2017. — 200 с.

10. Макаренко А.П. Оподаткування в системі обліку: навч.-метод. посібник / А.П. Макаренко, Т.О. Меліхова, О.В. Гамова; ЗДІА. — Запоріжжя: ЗДІА, 2015. — 147 с.
11. Макаренко А.П. Податкове планування та мінімізація податкових ризиків: навч. посібник: [рек. вченою радою ЗДІА] / А.П. Макаренко, Т.О. Меліхова, Н.С. Чакалова; ЗДІА. — Запоріжжя: ЗДІА, 2017. — 260 с.
12. Меліхова Т.О. Розробка програми аудиту касових операцій для підвищення ефективності діяльності підприємства / Т.О. Меліхова, Т.В. Манойло // Регіональна бізнес-економіка та управління. — 2013. — № 2. — С. 97—106.
13. Меліхова Т.О. Удосконалення документального забезпечення аудиту розрахунків з підзвітними особами з метою якісного проведення перевірки / Т.О. Меліхова, К.О. Новосьолова // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. — 2012. — Вип. 36. — С. 108—116.
14. Меліхова Т.О. Розробка програми аудиту ефективності використання основних засобів на підприємстві / Т.О. Меліхова, О. Буркова // Економічний аналіз. — 2012. — Вип. 11. — Ч. 4. — С. 257—264.
15. Меліхова Т.О. Економічна безпека підприємства: формування, контроль, ефективність: монографія Херсон, Видавничий дім "Гельветика". — 2018. — 632 с.
16. Меліхова Т.О. Удосконалення документування обліку розрахунків з покупцями та замовниками з метою зміцнення інформаційної безпеки підприємства / Т.О. Меліхова, Ф.О. Гавриленко // Інвестиції: практика та досвід, 2018. — № 2. — С. 24—32
17. Меліхова Т.О. Розробка програми аудиту виробничих запасів для підвищення фінансової безпеки підприємства / Т.О. Меліхова, Н.С. Ніколаєнко // Економіка та держава. — 2017. — № 1. — С. 51—55.
18. Меліхова Т.О. Розробка програми аудиту податку на прибуток для підвищення фінансової безпеки підприємства / Т.О. Меліхова, М.М. Бикова // Агросвіт. — 2017. — № 1—2. — С. 19—25.
19. Меліхова Т.О. Розробка програми аудиту податку на додану вартість для підвищення фінансової безпеки підприємства / Т.О. Меліхова, М.Ю. Бойко // Інвестиції: практика та досвід. — 2017. — № 1. — С. 34—39.
20. Меліхова Т.О. Розробка програми аудиту екологічного податку для підвищення фінан-

сової безпеки підприємства / Т.О. Меліхова, О.С. Зуб // Ефективна економіка. — 2016. — № 12 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?n=12&y=2016>

21. Меліхова Т.О. Розробка програми аудиту витрат на виробництво для підвищення фінансової безпеки підприємства / Т.О. Меліхова, В.В. Височина // Економіка та держава. — 2018. — № 1. — С. 69—75.

22. Меліхова Т.О. Внутрішній контроль виробничих запасів для своєчасного виявлення загроз в системі управління фінансової безпеки підприємства / Т.О. Меліхова, І.О. Федоров // Агросвіт. — 2018. — № 2. — С. 63—70.

23. Меліхова Т.О. Аналіз впливу податкового навантаження на рівень податкової безпеки підприємства / Т.О. Меліхова, О.В. Троян // Інвестиції: практика та досвід. — 2017. — № 20. — С. 33—37.

24. Меліхова Т.О. Удосконалення методики внутрішнього аудиту розрахунків із покупцями з метою запобігання порушень під час тендерних закупівель. / Т.О. Меліхова, Н.С. Чакалова, А.С. Кулек // Агросвіт. — 2019. — № 4. — С. 32—41. DOI: 10.32702/2306-6792.2019.4.32

25. Подмешальська Ю.В. Бухгалтерський облік: навч.-метод. посібник / Ю.В. Подмешальська, Т.О. Меліхова, Н.С. Чакалова. — Запоріжжя: ЗДІА, 2017. — 400 с.

26. Салига С.Я. Аудит податків суб'єктів господарювання: монографія / С.Я. Салига, Т.О. Меліхова. — Запоріжжя: КПУ, 2011. — 224 с.

27. Теорія і практика документування в обліку і аудиті: навч.-метод. посібник Ч. 2 / А. П. Макаренко, О.М. Панченко, Л.В. Таратута, Т.О. Меліхова, Л.А. Птіцина; ЗДІА. — Запоріжжя: ЗДІА, 2011. — 127 с.

28. Maksymenko I. Accounting and analytical procurement of state financial control and directions of its implementation in Ukraine / I. Maksymenko, T. Melikhova // Baltic Journal of Economic Studies, Volume 3 Number 5. Riga: Publishing House "Baltija Publishing", 2017, P. 268—275.

References:

1. Makarenko, A.P. Melikhova, T.O. and Beskosta, H.M. (2016), *Audyt [Audit]*, ZDIA, Zaporizhzhya, Ukraine.

2. Makarenko, A.P. Melikhova, T.O. and Beskosta, H.M. (2015), *Orhanizatsiya i metodyka audyt [Organization and method of audit]*, ZDIA, Zaporizhzhya, Ukraine.

3. Makarenko, A.P. and Melikhova, T.O. (2016) "Theoretical and methodological foundations and practical approaches to improving the

audit of leasing operations", *Ekonomichnyy visnyk Zaporizkoyi derzhavnoyi inzhenernoyi akademiyi*, vol. 6, pp. 164—171.

4. Makarenko, A.P. Melikhova, T.O. Podmeshalska, Y.V. and Chakalova, N.S. (2018), *Bukhhalterskyi oblik: navch.-metod. posibnyk [Accounting: teaching method. manual]*, ZDIA, Zaporizhzhya, Ukraine.

5. Makarenko, A.P. Melikhova, T.A. and Chakalova, N.S. (2014), "Information base for filling in simplified reporting — a tool for management and financial security", *Chasopys ekonomichnykh reform*, vol. 1, pp. 26—32.

6. Makarenko, A.P. Melikhova, T.A. and Chakalova, N.S. (2014), "Improving accounting records in order to manage the enterprise in a timely manner and monitor its financial security", *Ekonomichnyy visnyk universytetu*, vol. 22 (1), pp. 85—95.

7. Makarenko, A.P. and Akhmyedova, D.V. (2018) "Improving the audit of short-term receivables", *Ahrosvit*, vol. 2, pp. 45—51.

8. Makarenko, A.P. Maksymenko, I. Ya. Melikhova, T. O. and Zorya, O.P. (2017), *Derzhavnyy finansovyy kontrol, [State financial control]*, ZDIA, Zaporizhzhya, Ukraine.

9. Makarenko, A.P. Zorya, O.P. Melikhova, T.O. and Maksymenko, I.YA. (2017), *Sotsialne strakhuvannya: sutnist, znachennya ta oblikovyy aspekt, [Social insurance: essence, value and accounting aspect]*, ZDIA, Zaporizhzhya, Ukraine.

10. Makarenko, A.P. Melikhova, T.O. and Hamova, O.V. (2015) *Opodatkovannya v systemi obliku : navch.-metod. posibnyk, [Taxation in the accounting system: teaching method. manual]*, ZDIA, Zaporizhzhya, Ukraine.

11. Makarenko, A.P. Melikhova, T.O. and Chakalova, N.S. (2017) *Podatkove planuvannya ta minimizatsiya podatkovykh ryzykiv: navch. posibnyk, [Tax planning and minimization of tax risks: teaching. manual]*, ZDIA, Zaporizhzhya, Ukraine.

12. Melikhova, T.O. and Manojlo, T.V. (2013), "Develop a program audit of cash transactions to improve the efficiency of enterprise activity", *Rehional'na biznes-ekonomika ta upravlinnia*, vol. 2, pp. 97—106.

13. Melikhova, T.O. and Novos'olova, K.O. (2012), "Improvements documentary providing audit settlements with accountable accountable persons for the purpose of quality inspection", *Problemy i perspektyvy rozvytku bankivskoi systemy Ukrainy*. vol. 36, pp. 108—116.

14. Melikhova, T.O. and Burkova, O. (2012), "Develop a program effectiveness audit of the use of fixed assets in the enterprise", *Ekonomichnyy analiz*, vol. 11, no. 4, pp. 257—264.

15. Melikhova, T.O. (2018), Ekonomichna bezpeka pidpnyemstva: formyrovanye, kontrol, efektyvnist [Economical bezpeka p_dpriemstva: formavannya, control, effektivn_st], Kherson, Ukraine.

16. Melikhova, T.O. and Havrylenko, F.O. (2018), "Accompanied documenting of the region of rozrakhunkiv with purchases that the deputies of the merit of information about the security", Investytsiyi: praktyka ta dosvid, vol. 2, pp. 24—32.

17. Melikhova, T.O. and Nikolayenko, N.S. (2017), "Development of an inventory audit program to increase financial security of the enterprise", Ekonomika ta derzhava, vol. 1, pp. 51—55.

18. Melikhova, T.O. and Bykova, M.M. (2017), "Development of a profit tax audit program to increase the financial safety of the enterprise", Ahrosvit, vol. 1—2, pp. 19—25.

19. Melikhova, T.O. and Boyko, M.Yu. (2017), "Development of a program for the audit of value added tax to increase the financial safety of the enterprise", Investytsiyi: praktyka ta dosvid, vol. 1, pp. 34—39.

20. Melikhova, T.O. and Zub, O.S. (2016), "Development of Environmental Tax Audit Program for Increasing Financial Safety of an Enterprise", Efektyvna ekonomika, vol.12, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?n=12&y=2016> (Accessed 10 April 2019).

21. Melikhova, T.O. and Vysochyna, V.V. (2018), "Development of a program for auditing production costs to improve the financial safety of the enterprise", Ekonomika ta derzhava, vol. 1, pp. 69—75.

22. Melikhova, T.O. and Fedorov, I.O. (2018), "Internal control of inventory for timely detection of threats in the system of financial security management of the enterprise", Ahrosvit, vol. 2, pp. 63—70.

23. Melikhova, T.O. and Troyan, O.V. (2017), "Analysis of the impact of the tax burden on the level of tax security of the enterprise", Investytsiyi: praktyka ta dosvid, vol. 20, pp. 33—37.

24. Melikhova, T., Chakalova, N. and Kuliek, A. (2019), "Improving the methodology of internal audit of settlements with customers in order to prevent breaches of tender procurement", Agrosvit, vol. 4, pp. 32—41. DOI: 10.32702/2306-6792.2019.4.32

25. Podmeshalska, Y.U. Melikhova, T.O. and Chakalova, N.S. (2017), Bukhhalter'skyi oblik: navch.-metod. posibnyk [Accounting: teaching method. manual], ZDIA, Zaporizhzhya, Ukraine.

26. Salyha, S.YA. and Melikhova, T.O. (2011), Audyt podatkov sub'ektiv hospodariuvannia [Audit of Taxes of Business Entities], KPU. Zaporizhzhya, Ukraine.

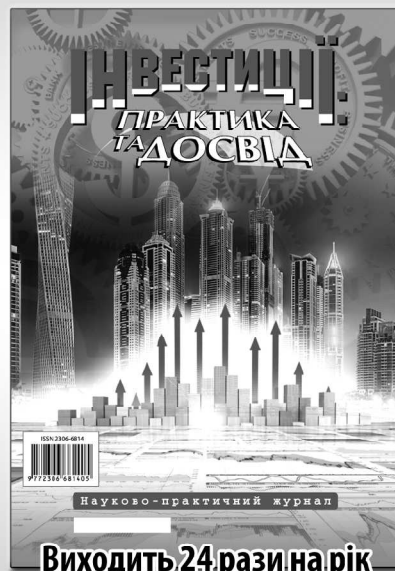
27. Makarenko, A.P. Panchenko, O.M., Taratuta, L.V. and Melikhova, T.O. (2011), Teoriya i praktyka dokumentuvannya v obliku i audyti, [The theory and practice of documenting in accounting and audit], ZDIA, Zaporizhzhya, Ukraine.

28. Maksymenko, I. and Melikhova, T. (2017), "Accounting and analytical procurement of state financial control and directions of its implementation in Ukraine", Baltic Journal of Economic Studies, Vol. 3, No. 5, pp. 268—275.

Стаття надійшла до редакції 17.04.2019 р.

**ІНВЕСТИЦІЇ.
ПРАКТИКА
ТА ДОСВІД**

www.investplan.com.ua

Передплатний індекс: 23892

**Видання включено до переліку
наукових фахових видань України
з ЕКОНОМІКИ
та ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ**